

Norske forskere tror på Alzheimer-gjennombrudd

Om noen år kan sunn mat kombinert med en tablett **bremse** utviklingen av Alzheimers sykdom. Norske forskere er med på **laget** som etter tretti års forskning kan ha fått et gjennombrudd i kampen mot Alzheimer.

– Men det er fortsatt et stykke igjen før vi har **en kur**, sier professor Hilde Loge Nilsen ved Universitetet i Oslo og Akershus universitetssykehus. Hun er en av de norske forskerne bak studien.

Den ble publisert i tidsskriftet Nature i dag, [og du kan lese den her.](#)

Stanser Alzheimer

Her hjemme er det Nilsens kollega, Evandro F. Fang, som dro det hele i gang i tett samarbeid med forskere fra USA, Storbritannia, Danmark og Kreta.

Gjennom **forsøk** på **rundormer** og **mus** som de har fulgt gjennom **et helt livsløp**, og på celler fra mennesker som er **rammet** av Alzheimer, har de klart å stanse utviklingen av sykdommer i hjernen.

Forskerne har funnet ut at cellene hos Alzheimer-pasienter ikke klarer å kvitte seg med nok **avfallsstoffer**. Det rammer **stoffskiftet** og fører til at hjerneceller dør. Ved å **tilføre** kjente stoffer, blant annet fra granateple, begynner imidlertid cellene å **rense** seg selv igjen. På den måten kan utviklingen av Alzheimers sykdom stanses.

(Et) gjennombrudd – przełom

Å bremse – hamować, zahamować
(å bremse – bremset – har bremset)

(Et) lag – tutaj: zespół, drużyna

(En) kur – kuracja, leczenie

Å stanse – zatrzymać (się),
zatrzymywać (å stanse – stanset –
har stanset)

(Et) forsøk – próba, eksperyment

Rundormer – nicienie

(Ei, en) mus – mysz

(Et) livsløp – cykl życiowy

Å ramme – uderzyć, trafić,
dotknąć (å ramme – rammet – har
rammet)

Å kvitte seg med noe – pozbyć się
czegoś (å kvitte – kvittet – har
kvittet)

(Et) avfallsstoff – produkt uboczny

(Et) stoffskifte – metabolizm,
przemiana materii

Å tilføre – tutaj: dostarczać (å
tilføre – tilførte – har tilført)

Å rense – czyścić, oczyścić (å
rense – rensset – har rensset)

Tror på gjennombrudd

Det er forsket på Alzheimer i tretti år. Loge Nilsen mener de nå er nær et gjennombrudd.

– Vi har klart å påvirke utviklingen av Alzheimer. Mye av forskningen som er gjort hittil, har sannsynligvis angrepet sykdommen for sent i forløpet. Når det allerede er plakkdannelse i hjernen, er det trolig for sent å gjøre noe. Vi går inn mye tidligere ved å justere biokjemien i hjernen. Derfor mener vi at dette er et gjennombrudd.

Forskerne går nå videre med kliniske studier for å prøve ut funnene på mennesker. Det skjer i Danmark.

– Når får dere svaret?

– Om fem til ti år vet vi nok om stoffene som nå prøves ut har en effekt, sier hun.

Sunn mat og tabletter

Kostholdet er viktig, men ikke nok.

– Vi klarer ikke å få i oss høye nok doser av enkelte nøkkelstoffer bare ved å spise sunn mat. Derfor må vi supplere med tabletter for å hindre at avfallsstoffer i hjernen hoper seg opp, sier Loge Nilsen.

Sannsynligvis – prawdopodobnie

Å angripe – atakować, zaatakować
(å angripe – angrep – har angrepet)

(Et) forløp – tutaj: przebieg

(En) plakk – mała plamka

(En) dannelselse – twór

(En) hjerne – mózg, rozum

Å justere – ustawiać, regulować (å justere – justerte – har justert)

(Et) funn – odkrycie, znalezisko

(Et) kosthold – dieta

Nøkkelstoffer – kluczowe substancje

Å hope seg opp – nagromadzić się, gromadzić się, zbierać się (å hope – hopet – har hopet)

Heier på all forskning

Mellom 77.000 og 104.000 er rammet av demens i Norge, viser et anslag fra Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse. 60-70 prosent av disse er Alzheimer-pasienter.

Nasjonalforeningen for folkehelsen er interesseorganisasjonen for alle med demens og deres pårørende.

– Vi heier på all Alzheimer-forskning, og det som skjer her er spennende. Disse forskerne trækker opp nye spor sammenlignet med tidligere forskning på området, sier foreningens forskningsleder, Anne Rita Øksengård.

Hun krysser fingre for at Alzheimer-gåten endelig kan bli løst.

Fakta om alzheimers sykdom:

- Alzheimers sykdom er en hjernesykdom som er en av de vanligste årsakene til demens
- Sykdommen angriper en del av hjernen som har avgjørende betydning for episodisk hukommelse. Cellene i hjernebarken brytes ned og erstattes med avleiringer
- De fleste som rammes av alzheimer er eldre, men en av ti er under 65 år når sykdommen bryter ut
- Sykdommen begynner med tap av nye minner, og vansker med å lære nye ting. Etter hvert blekes også gamle minner, og pasientene mister grep om tid og sted. Til slutt mister man evnen til å gå og utføre helt dagligdagse gjøremål

Å heie på noe – kibicować czemuś

(å heie – heiet – har heiet)

(Et) anslag – ocena, szacunek (obliczenie)

Pårørende – krewni, najbliższa rodzina (np. chorego, zmarłego)

Å trække opp – wydeptać (å trække – tråkket – har tråkket)

Sammenlignet med – w porównaniu z/do

Å krysse fingre(ne) – trzymać kciuki (å krysse – krysset – har krysset)

(En) gåte – zagadka

Avgjørende – decydujący

(En) hukommelse – pamięć

Å bryte ned – rozkladać się, niszczyć (å bryte – brøt/brøyt – har brutt)

Å erstatte – zastępować (å erstatte – erstattet – har erstattet)

(En) avleiring – osad

(Et) tap – tutaj: utrata, strata

Å bleke – blaknąć (å bleke – bleket – har bleket)

Dagligdags – codzienny

(Et) gjøremål – obowiązek, praca, zadanie

- 70.000 nordmenn **lidel av** demens. Av disse er rundt 60 prosent alzheimer-pasienter (©NTB)

Artikkelen «Norske forskere tror på Alzheimer-gjennombrudd» av Hans Jørgen Solli ble hentet fra nrk,no: <https://www.nrk.no/norge/norske-forskere-tror-pa-alzheimer-gjennombrudd-1.14423782> (tilgangsdato: 12.02.2019)

Å lide av noe – cierpieć na coś (å lide – led – har lidt/lidd)